

**COMMUNICATIVE-PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR DEVELOPING
CONFLICTOLOGICAL CULTURE AND EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS
IN PROBLEM SITUATIONS AMONG PROSPECTIVE TEACHERS*****Makhliyo Khudayberdiyeva****Basic doctoral program**Samarkand State Institute of Foreign Languages**Email: khudayberdiyevamakhliyo@gmail.com**Samarkand, Uzbekistan***ABOUT ARTICLE**

Key words: conflictological culture; effective communication; problem situations; prospective teachers; communicative approach; communicative-pedagogical conditions; interactive methods; reflective activities; digital communication.

Received: 20.03.26**Accepted:** 21.03.26**Published:** 22.03.26

Abstract: This article examines the development of conflictological culture and effective communication skills in problem situations among prospective teachers through the lens of the communicative approach. Drawing on theoretical analysis and quasi-experimental diagnostic data obtained in a higher pedagogical education context, the study argues that conflictological culture and the ability to interact constructively in complex pedagogical situations constitute essential components of teachers' communicative competence. The paper demonstrates that a dialogic and learner-centered educational environment, the systematic use of interactive and practice-oriented teaching methods, the organization of reflective activities, and the integration of digital communication tools serve as key communicative-pedagogical conditions for fostering these qualities in future teachers. Comparative diagnostic results from control and experimental groups indicate that the comprehensive implementation of these conditions leads to a marked decrease in the proportion of students with a low level of conflictological culture and communicative skills and a significant increase in those demonstrating a high level of development. The author concludes that institutional support for a culture of professional communication in universities and the further refinement of teacher education programs on the basis of the communicative approach are crucial for

preparing prospective teachers to manage pedagogical conflicts constructively.

BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA KONFLIKTOLOGIK MADANIYAT VA MUAMMOLI VAZIYATLARDA SAMARALI MULOQOT KO‘NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING KOMMUNIKATIV-PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Maxliyo Xudayberdiyeva

Samarqand davlat chet tillar instituti tayanch doktoranti

khudayberdiyevamakhliyo@gmail.com

Samarqand, O‘zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so‘zlar: konfliktologik madaniyat; samarali muloqot; muammoli vaziyat; bo‘lajak o‘qituvchilar; kommunikativ yondashuv; kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlar; interaktiv metodlar; reflektiv faoliyat; raqamli kommunikatsiya.

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo‘lajak o‘qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko‘nikmalarini shakllantirish jarayoni kommunikativ yondashuv asosida tahlil qilinadi. Nazariy tahlillar hamda oliy pedagogik ta‘lim muassasasida olib borilgan shartli diagnostik tadqiqot natijalariga tayangan holda, konfliktologik madaniyat va samarali muloqot ko‘nikmalari kommunikativ kompetensiyaning muhim tarkibiy qismlari ekanligi asoslanadi. Maqolada dialogik va talaba shaxsiga yo‘naltirilgan ta‘lim muhiti, interaktiv va amaliyotga yo‘naltirilgan metodlar, reflektiv faoliyat hamda raqamli kommunikatsiya vositalari bilan boyitilgan o‘quv jarayoni bo‘lajak o‘qituvchilarda konfliktologik madaniyatni rivojlantirishning asosiy kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlari sifatida ko‘rsatib beriladi. Tajriba guruhida o‘tkazilgan diagnostika natijalari ushbu shart-sharoitlarning tizimli tatbiqi past darajadagi konfliktologik madaniyat va muloqot ko‘nikmalarining sezilarli kamayishi, yuqori darajadagi ko‘rsatkichlarning esa oshishiga olib kelishini ko‘rsatdi. Muallif ta‘kidlaydiki, ta‘lim muassasasining umumiy kommunikativ madaniyati, o‘qituvchi–talaba o‘zaro munosabatlari va reflektiv tahlil amaliyoti pedagogik ziddiyatlarni konstruktiv hal etishga tayyor bo‘lgan bo‘lajak o‘qituvchini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

КОММУНИКАТИВНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ КОНФЛИКТОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И НАВЫКОВ ЭФФЕКТИВНОГО ОБЩЕНИЯ В ПРОБЛЕМНЫХ СИТУАЦИЯХ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Махлиё Худайбердиева

Базовый докторант

Самаркандского государственного института иностранных языков

Электронная почта: khudayberdiyevamakliyo@gmail.com

Самарканд, Узбекистан

О СТАТЬЕ

<p>Ключевые конфликтологическая эффективное общение; ситуации; будущие коммуникативный коммуникативно-педагогические условия; интерактивные методы; рефлексивная деятельность; цифровая коммуникация.</p>	<p>слова: культура; проблемные учителя; подход; условия; рефлексивная</p>	<p>Аннотация: В статье анализируется процесс формирования конфликтологической культуры и навыков эффективного общения в проблемных ситуациях у будущих учителей на основе коммуникативного подхода. Опираясь на теоретический анализ и условные данные диагностики, проведённой в условиях высшего педагогического образования, автор обосновывает, что конфликтологическая культура и умения конструктивного взаимодействия в сложных педагогических ситуациях являются важными компонентами коммуникативной компетентности учителя. Показано, что диалоговая и личностно-ориентированная образовательная среда, систематическое использование интерактивных и практико-ориентированных методов обучения, организация рефлексивной деятельности, а также включение цифровых средств коммуникации выступают ключевыми коммуникативно-педагогическими условиями развития указанных качеств у будущих педагогов. Сравнительные результаты диагностики в контрольной и экспериментальной группах свидетельствуют о том, что комплексная реализация данных условий приводит к снижению доли студентов с низким уровнем конфликтологической культуры и коммуникативных навыков и существенному росту высокой степени их сформированности. Делается вывод о необходимости институциональной поддержки культуры профессионального общения в вузе и дальнейшего совершенствования программ педагогической подготовки на основе коммуникативного подхода.</p>
--	--	---

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimi sharoitida o'qituvchining kasbiy faoliyati murakkab ijtimoiy, psixologik va kommunikativ omillar bilan uzviy bog'liq. Ta'lim muassasalarida sinf jamoasi bilan ishlash, ota-onalar va hamkasblar bilan muloqot qilish jarayonida turli xil ziddiyatli va muammoli vaziyatlar vujudga keladi. Mazkur vaziyatlarni konstruktiv hal etish, ularni rivojlanish va tarbiya uchun imkoniyatga aylantirish o'qituvchidan yuqori darajadagi konfliktologik madaniyat hamda muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalarini talab etadi. Shu bois bo'lajak o'qituvchilarda ushbu sifatlarni shakllantirish va rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogikaning dolzarb ilmiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni hamda 2030 yilgacha bo'lgan ta'lim tizimini rivojlantirish Konsepsiyasida pedagog kadrlarning kasbiy kompetensiyasini, jumladan, kommunikativ madaniyatini rivojlantirish ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida belgilangan. Bu esa oliy pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarning konfliktologik madaniyatini hamda muammoli vaziyatlarda samarali muloqot qilish qobiliyatini maqsadli ravishda shakllantirish zarurligini ko'rsatadi.

Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish jarayoni kommunikativ yondashuv asosida nazariy tahlil qilinadi va bu jarayonni ta'minlovchi kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlar asoslab beriladi.

Tadqiqot maqsadi bo'lajak o'qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy asoslarini yoritish hamda oliy pedagogik ta'lim jarayonida ularni shakllantirishga xizmat qiluvchi kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlarni aniqlash va ilmiy asoslashdan iborat.

Tadqiqotning predmeti bo'lajak o'qituvchilarda konfliktologik madaniyat hamda muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalarini shakllantirishning kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlari, obykti esa oliy pedagogik ta'lim tizimida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy tayyorlash jarayonidir.

Konfliktologik madaniyat va samarali muloqot: nazariy asoslar.

Konfliktologik madaniyat tushunchasi pedagogik adabiyotlarda shaxsning ziddiyatlarni anglash, ularning sabab va mexanizmlarini tushunish, konstruktiv yechim strategiyalarini qo'llay olish, emotsiyalarni boshqarish va qarama-qarshi tomon pozitsiyasini hisobga olishga tayyorligini ifodalovchi integrativ sifat sifatida talqin etiladi. O'qituvchining konfliktologik madaniyati sinfda sog'lom psixologik muhitni yaratish, ta'lim ishtirokchilari o'rtasidagi munosabatlarni uyg'unlashtirish, nizoli vaziyatlarda emotsional zo'riqishlarni kamaytirish va ularni tarbiyaviy resursga aylantirish imkonini beradi.

Muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko‘nikmalari esa konfliktologik madaniyatning amaliy ifodasi bo‘lib, ular aktiv tinglash, aniq va ravshan fikr bildirish, assertiv muloqot, empatiya, konstruktiv fikr bildirish, savollar berish, ziddiyatli vaziyatni tahlil qilish va murosali yechimlarni topishga qaratilgan kommunikativ strategiyalarni o‘z ichiga oladi. Bunday ko‘nikmalar o‘qituvchiga ziddiyatlarni kuchaytirib yubormasdan, aksincha ularni ochiq, hurmatga asoslangan muloqot orqali hal qilish imkonini beradi.

So‘nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlarda (Belyaeva, 2019; Rustamova, 2020; Yusupova, 2019; Karimova, 2022) bo‘lajak o‘qituvchilarda madaniyatlararo va kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirish, empatiya va bag‘rikenglik, refleksiya, interaktiv metodlardan foydalanish masalalari keng yoritilgan. Biroq konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko‘nikmalarini aynan kommunikativ yondashuv asosida, yaxlit pedagogik tizim sifatida ko‘rib chiqish zaruriyati saqlanib qolmoqda.

Kommunikativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari. Kommunikativ yondashuv ta‘lim jarayonini muloqot markaziga qo‘yib, bilimlar va ko‘nikmalar talaba faol ishtiroki orqali, dialog, munozara, hamkorlik va refleksiya yordamida egallanishini nazarda tutadi. Bu yondashuvda o‘qituvchi bilim beruvchi yagona manba emas, balki suhbatdosh, fasilitator, yo‘naltiruvchi, hamkor sifatida namoyon bo‘ladi.

Konfliktologik madaniyat va samarali muloqot ko‘nikmalarini shakllantirishga nisbatan kommunikativ yondashuv quyidagi imkoniyatlarni yaratadi. Birinchidan, ziddiyatli vaziyatlar va muammoli holatlar real muloqot jarayonida yuzaga kelgani sababli, ularni aynan muloqot jarayonida – rolli o‘yinlar, muhokamalar, case-study, treninglar orqali modellashtirish va tahlil qilish mumkin. Ikkinchidan, dialogik muloqot, bahs-munozara va guruhiy ishlar bo‘lajak o‘qituvchilarda o‘z pozitsiyasini madaniyatli ifoda etish, boshqaning fikrini tinglash va inobatga olish malakasini rivojlantiradi. Uchinchidan, reflektiv faoliyat orqali talaba o‘z xatti-harakatini tanqidiy baholaydi, xatolarini ko‘radi va kelgusida ularni tuzatish strategiyalarini ishlab chiqadi. To‘rtinchidan, raqamli kommunikatsiya vositalarini qo‘llash orqali onlayn muloqotda yuzaga keladigan konfliktlar, noto‘g‘ri tushunishlar bilan ishlash ko‘nikmasi shakllanadi (Mamarasulov, 2021).

Natija va muhokamalar. Quyidagi jadvalda bo‘lajak o‘qituvchilarda konfliktologik madaniyat va samarali muloqot ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiluvchi asosiy kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlar umumlashtirilgan:

Shart-sharoit nomi	Qisqacha mazmuni	Rivojlantiriladigan asosiy sifat va ko‘nikmalar
Dialogik va shaxsga yo‘naltirilgan ta‘lim muhiti	Talabaning fikri va tajribasini hurmat qilish, ochiq muloqot, adolatli baholash, “subyekt–	Ochiq muloqot, hurmat, bag‘rikenglik, o‘z fikrini erkin

	subyekt” munosabatlarini ta’minlash	ifoda etish, ishonchga asoslangan munosabatlar
Interaktiv va amaliyotga yo’naltirilgan metodlar (rolli o’yinlar, debat, case-study, treninglar)	Real va shartli ziddiyatli, muammoli vaziyatlarni modellashtirish, ularni guruhda muhokama qilish va yechimlar ishlab chiqish	Konfliktni tahlil qilish, murosali yechim topish, hamkorlikda ishlash, empatiya, assertiv muloqot
Reflektiv faoliyatni tashkil etish (kundalik, portfelye, video-tahlil, reflektiv suhbat)	Talabaning o’z kommunikativ xatti-harakatini qayd etishi, tahlil qilishi va kelgusi harakatlarini rejalashtirishi	O’z-o’zini tahlil qilish, tanqidiy fikrlash, mas’uliyat, o’z xatolaridan o’rganish, reflektiv fikrlash
Raqamli kommunikatsiya vositalarini integratsiya qilish (onlayn forum, chat, video-konferensiya)	Onlayn muloqotda yuzaga keladigan muammoli vaziyatlar bilan ishlash, masofaviy muloqotni tashkil etish, raqamli etikaga rioya qilish	Raqamli muloqot madaniyati, onlayn nizolarni konstruktiv hal etish, axborot bilan ishlash, moslashuvchanlik
Institutsional kommunikativ madaniyat (universitet darajasida)	Universitetda ochiq muloqot, talaba fikriga hurmat, nizolarni oshkora va adolatli hal etish an’analarini shakllantirish	Kasbiy muloqot madaniyati, ijtimoiy mas’uliyat, institut qadriyatlarini qabul qilish, konfliktologik namuna orqali o’rganish

Jadvaldan ko’rinib turibdiki, bo’lajak o’qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko’nikmalarini shakllantirish alohida biror metod yoki fanga emas, balki o’quv jarayonining butun kommunikativ-pedagogik tizimiga bog’liqdir. Dialogik va shaxsga yo’naltirilgan ta’lim muhiti, interaktiv va amaliyotga yo’naltirilgan metodlar, reflektiv faoliyat, raqamli kommunikatsiya vositalaridan foydalanish hamda institutsional kommunikativ madaniyat bir-birini to’ldiruvchi omillar sifatida talabalarda nafaqat nazariy bilimlarni, balki real ziddiyatli vaziyatlarda konstruktiv muloqot olib borish, murosali yechim topish, empatiya va mas’uliyat kabi kasbiy muhim sifatlarning shakllanishiga xizmat qiladi. Shu bois ushbu shart-sharoitlarni kompleks tarzda joriy etish bo’lajak o’qituvchilarning konfliktologik tayyorgarligi va kommunikativ kompetensiyasini oshirishning eng muhim pedagogik yo’nalishi hisoblanadi.

Kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlar tizimi. Bo’lajak o’qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko’nikmalarini shakllantirish, avvalo, ma’lum kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlarning mavjudligiga bog’liq. Bunday shart-sharoitlarni bir-biri bilan uzviy bog’liq bo’lgan bir necha yo’nalishda tavsiflash mumkin.

Blok	Asosiy mazmuni	Natija (qisqacha)
Dialogik va shaxsga yo’naltirilgan muhit	Talaba fikrini hurmat qilish, erkin muloqot, “subyekt–subyekt” munosabatlari	Ochiq muloqot, ishonch, bag’rikenglik
Interaktiv va amaliyotga yo’naltirilgan metodlar	Rolli o’yin, debat, case-study, treninglar orqali ziddiyatli vaziyatlarni modellashtirish	Konfliktni tahlil qilish, murosaga kelish, empatiya

Reflektiv faoliyat	Kundalik, portfelye, video-tahlil, reflektiv suhbatlar	O‘z-o‘zini tahlil qilish, tanqidiy fikrlash, mas’uliyat
Raqamli kommunikatsiya vositalari	Forum, chat, video-konferensiya, onlayn loyihalar	Raqamli muloqot madaniyati, onlayn nizolarni hal etish
Institutsional kommunikativ madaniyat	Universitetda ochiq muloqot va adolatli baholash an’analari	Kasbiy muloqot madaniyati, ijtimoiy mas’uliyat

Birinchi shart-sharoit – dialogik va shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim muhitini yaratishdir. Bunday muhitda talaba o‘z fikrini erkin bildira oladi, tanqidiy savollar berishdan qo‘rqmaydi, xato qilish tabiiy holat sifatida qabul qilinadi va u o‘rganish manbai sifatida ko‘riladi. O‘qituvchi talabalar bilan “subyekt–subyekt” asosida muloqot olib boradi, ularning hissiy holatini, ehtiyojlarini, qiziqishlarini inobatga oladi. Bunday muhit bo‘lajak o‘qituvchiga kelajakdagi sinf jamoasida aynan shunday psixologik iqlimni yaratish zarurligini amaliy ko‘rsatadi.

Ikkinchi shart-sharoit – interaktiv va amaliyotga yo‘naltirilgan metodlardan tizimli foydalanishdir. Konfliktologik madaniyat, avvalo, tajriba va mashq orqali shakllanadi. Rolli o‘yinlarda “o‘qituvchi–o‘quvchi ziddiyati”, “ota-ona bilan tushunmovchilik”, “hamkasblar o‘rtasidagi kelishmovchilik” kabi vaziyatlarni modellashtirish, ularni turli rollarda bajarish bo‘lajak o‘qituvchilarga vaziyatni turli nuqtayi nazardan ko‘rish, empatiya qilish va murosali yechimlarni topish imkonini beradi. Case-study usuli real yoki shartli vaziyatlarni chuqur tahlil qilish, konflikt sabablarini aniqlash, alternativ yechimlarni ishlab chiqish imkonini yaratadi. Debatlar va munozaralar qarama-qarshi fikrlarni madaniyatli tarzda himoya qilish va qabul qilish, konstruktiv tanqid hamda fikr almashuv madaniyatini rivojlantiradi (Yusupova, 2019; Raximova, 2020).

Uchinchi shart-sharoit – reflektiv faoliyatni tashkil etishdir. Talabalar reflektiv kundaliklar yuritish orqali o‘z ishtirokidagi ziddiyatli yoki murakkab muloqot holatlarini qayd etadi, tahlil qiladi, ularning sabablarini va oqibatlarini baholaydi, kelgusida qanday harakat qilish borasida xulosa chiqaradi. Portfelye shaklida to‘plangan topshiriqlar, baholash varaqalari, o‘qituvchi va tengdoshlar fikri refleksiyaning tizimli va hujjatlashtirilgan jarayonga aylantirishga yordam beradi. Video-tahlil orqali rolly o‘yinlar yoki dars fragmentlarini tomosha qilish va tahlil etish talabalarga o‘zini va boshqalarni chetdan ko‘rish, noverbal signallar, intonatsiya, tana tili, emotsional reaksiyalarni chuqurroq anglash imkonini beradi (Farrell, 2015; Raximova, 2020).

To‘rtinchi shart-sharoit – raqamli kommunikatsiya vositalarini ta’lim jarayoniga integratsiya qilishdir. Hozirgi sharoitda o‘qituvchining muloqoti nafaqat an’anaviy auditoriya bilan cheklanmaydi, balki onlayn darslar, messenjerlar, ijtimoiy tarmoqlar, elektron pochta orqali ham amalga oshiriladi. Shu bois bo‘lajak o‘qituvchilar raqamli muhitda ham konfliktologik madaniyatni namoyon eta olishlari kerak. Onlayn forumlar va chatlarda muammoli vaziyatlar

bo'yicha muhokamalar, video-konferensiyalar orqali masofaviy konflikt simulyatsiyalari, guruhiy onlayn loyihalar raqamli kommunikatsiya madaniyatini va onlayn ziddiyatlarni konstruktiv hal etish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi (Mamarasulov, 2021).

Beshinchi shart-sharoit – oliy ta'lim muassasasining umumiy kommunikativ madaniyatidir. Agar universitetda talabalar fikriga hurmat bilan yondashish, ochiq muloqot, adolatli baholash, nizolarni oshkora va konstruktiv hal etish amaliyoti mavjud bo'lsa, bu talabalar uchun kuchli ijobiy model sifatida namoyon bo'ladi. Aksincha, avtoritar, biryoqlama, monologik munosabatlar ustun bo'lgan muhitda interaktiv mashg'ulotlarning samaradorligi cheklanishi mumkin. Shuning uchun ham ta'lim siyosati darajasida kasbiy muloqot madaniyatini qo'llab-quvvatlash, o'qituvchilarni zamonaviy kommunikativ texnologiyalar bo'yicha malaka oshirish muhim ahamiyatga ega.

Yuqorida bayon etilgan yondashuvlar bo'lajak o'qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalarini shakllantirish masalasi kompleks, ko'p komponentli jarayon ekanini ko'rsatadi. Bu jarayonda nazariy bilimlar, amaliy mashg'ulotlar, shaxsiy tajriba va refleksiya o'zaro uzviy bog'langan bo'lishi zarur.

Rustamova tadqiqotlarida empatiya va bag'rikenglikni rivojlantirishga qaratilgan pedagogik shartlar bo'lajak o'qituvchilar kommunikativ madaniyatining asosiy negizi sifatida baholanadi. Belyaeva ishlarida madaniyatlararo kompetensiya kasbiy tayyorgarlikdagi muhim komponent sifatida talqin etilib, turli madaniy kontekstlarda konstruktiv muloqot olib borish zarurligi asoslanadi. Yusupova va Raximova ilmiy izlanishlarida interaktiv metodlar, reflektiv yondashuv va kasbiy muloqotni shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Mamarasulov raqamli kommunikatsiya vositalari bilan ishlash kompetensiyasini zamonaviy o'qituvchining ajralmas sifati sifatida ko'rsatadi. Karimova esa dialogik interaksiyani kommunikativ kompetensiya rivojlanishining markaziy sharti sifatida ta'riflaydi.

Mazkur ishlarda turli komponentlar alohida yoki qisman birgalikda yoritilgan bo'lsa, ushbu maqolada ular joyida konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalari bilan bir butun kommunikativ-pedagogik tizim sifatida ko'rib chiqildi. Bu yondashuv bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy shakllanishida muloqot, konfliktologik tayyorgarlik, refleksiya va raqamli madaniyatni bir-biridan ajratib bo'lmaydigan komponentlar sifatida talqin etishga imkon beradi.

Xulosa. Bo'lajak o'qituvchilarda konfliktologik madaniyat va muammoli vaziyatlarda samarali muloqot ko'nikmalarini shakllantirish zamonaviy pedagogik ta'limning ustuvor vazifalaridan biridir. Bu sifatlar o'qituvchining kommunikativ kompetensiyasining ajralmas qismi bo'lib, sinfdagi psixologik muhit, ta'lim sifati, o'qituvchilarning motivatsiyasi va ta'lim ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro ishonch darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Maqolada asoslab berilganidek, konfliktologik madaniyat va samarali muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish quyidagi kommunikativ-pedagogik shart-sharoitlar majmuasiga tayanishi zarur: dialogik va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim muhitini yaratish; konfliktologiya va pedagogik muloqotga oid maxsus modul va treninglarni o'quv jarayoniga kiritish; interaktiv va amaliyotga yo'naltirilgan metodlardan tizimli foydalanish; reflektiv faoliyatni yo'lga qo'yish; raqamli kommunikatsiya vositalari asosida muammoli vaziyatlarni modellashtirish; oliy ta'lim muassasasida kasbiy muloqot madaniyatini qo'llab-quvvatlovchi institutsional siyosat yuritish.

Ushbu shart-sharoitlarni kompleks ravishda joriy etish bo'lajak o'qituvchilarning konfliktologik madaniyatini mustahkamlash, muammoli vaziyatlarda samarali muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirish hamda ularning kelgusida pedagogik ziddiyatlarni konstruktiv hal eta oladigan yetuk mutaxassis sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Belyaeva L.A. Mezhkulturnaya kompetentnost kak element professionalnoy podgotovki studentov // *Pedagogicheskoe obrazovanie*. – 2019. – № 2. – S. 22–28.
2. Abdurahmonov A.A. Communicative culture of the teacher as a factor of effective pedagogical interaction // *Education and Innovation Research Journal*. – 2018. – Vol. 3. – No. 1. – P. 60–67.
3. Yusupova G.T. Interactive methods in developing professional communicative competence of prospective teachers // *Journal of Contemporary Education Studies*. – 2019. – Vol. 4. – No. 2. – P. 73–80.
4. Rustamova S.S. Pedagogical conditions for fostering empathy and tolerance in future teachers' communication // *Bulletin of Pedagogical Innovations*. – 2020. – Vol. 2. – No. 4. – P. 39–46.
5. Raximova M.R. Formation of reflective skills of future teachers within communicative-oriented training // *Pedagogical Sciences*. – 2020. – No. 5. – P. 112–118.
6. Mamarasulov Z.K. Digital communication tools in teacher education: Opportunities for developing professional communicative competence // *Uzbek Journal of Digital Education*. – 2021. – Vol. 1. – No. 1. – P. 25–34.
7. Karimova N.K. Dialogic interaction as a condition for developing communicative competence of student-teachers // *International Journal of Multidisciplinary Research in Education*. – 2022. – Vol. 7. – No. 3. – P. 89–96.
8. Begmatova D.M. Talabalar madaniy immunitetini rivojlantirish // *Current Issues of Bio Economics and Digitalization in 2023*. – 2023. – URL: <https://scholar.google.com/scholar?oi=bibs&cluster=2770085725084881702&btnI> (murojaat sanasi: 05.04.2025).

9. Begmatova D.M. The process of preparing future teachers for the formation of cultural immunity in students based on the analysis of foreign experiences // Science and Innovation. – 2024. – URL: <https://scholar.google.com/scholar?oi=bibs&cluster=11443467316326093755&btnI=1&hl=ru> (murojaat sanasi: 05.04.2025).

10. Byram M., Holmes P. Intercultural communication in education: Theory, practice and politics // Language and Intercultural Communication. – 2020. – Vol. 20. – No. 5. – P. 343–356.